

ILMASTOLABYRINTTI

TAUSTOITUS

Tämä materiaali on tuotettu Suomen Partiolaisten Finnjamboree Kajolle kesäksi 2022. Materiaalin ovat ideoineet ja tuottaneet Essi Aarnio-Linnanvuori, Jaakko ja Maria Nuottokari sekä Laura Riuttanen. Labyrintin pohjapiirroksen ja teknisen toteutuksen suunnittelivat Maria Sainio ja Sami Saarnio.

Tavoitteena on havainnollistaa ilmastonmuutoksen syitä, seurauksia ja mahdollisia ratkaisuja. Labyrintti tarjoaa elämyksellisen kokonaisuuden, jossa osallistuja tekee yhdessä ryhmänsä kanssa valintoja ja päätyy näiden pohjalta 2020 -luvulta 2100 -luvulle. Jokainen valinta ratkaisee, mihin suuntaan ryhmä jatkaa matkaansa. Tehtävien painopiste on yhteiskunnallisissa ja yhteisöllisissä ilmastonmuutoksen hillinnän ja sopeutumisen ratkaisuissa. Labyrintin keskeinen pedagoginen idea on tarjota nuorille samaistuttava ja turvallinen tapa tarkastella erilaisia tulevaisuuksia, sekä pelottavia että toiveikkaampia. Tavoitteena oli suunnitella ilmastoaiheinen kokonaisuus, joka ei aliarvioi nuoria.

Ilmastolabyrintti koostuu kahdesta osasta, joista ensimmäinen on makrame -naruista koostuva ilmastohistoriaa ilmentävä tehtävä ja toinen on labyrintti. Maapallon keskilämpötiloja on mitattu 1860 -lähtien ja ilmatohistoria-osuudessa kutakin lämpötilaa vastaa tietyn värinen makrame -naru. Maapallon keskilämpötilan nousu on havaittavissa siitä, miten eri sinisen ja harmaan sävyt vuorottelevat vuosikymmeniä, kunnes 1900 -luvulla tapahtuneen teollisen vallankumouksen seurauksena narujen värit muuttuvat punaisen sävyisiksi havainnollistaen keskilämpötilan nousua. Ilmastohistoria päättyy vuoteen 2022, jota seuraa ilmastolabyrintin sokkeloihin sukeltaminen.

Labyrintin porteilla osallistujat saavat luettavakseen kolmen nuoren tarinat. 2020 -luvulla Leo, Veka ja Isla ovat noin 15-vuotiaita nuoria ja osallistujan edetessä labyrintissä kohti 2100 -lukua nämä nuoret niin ikään vanhenevat. Labyrintissä on kolme sisäänmenoa, joista kukin edustaa yhden nuoren lähtötilannetta ja narratiivia. Ryhmä valitsee itse, kenen nuoren mukaan haluavat lähteä. Kajo-leirillä ryhmät kulkivat ympärillään tyhjä pyörän sisäkumi, jotta ryhmä pysyi koko aikamatkan ajan koossa, mutta ryhmässä kulkemisen voi toteuttaa myös toisin. Labyrintissä osallistuja kohtaa useita risteyskohtia, joista hän valitsee aina kahden tai kolmen vaihtoehdon välillä. Tehdyt ratkaisut johtavat osallistujan ulos yhdestä labyrintin kolmesta ulostulosta. Mikäli ratkaisut ovat ilmastonmuutoksen hillinnän näkökulmasta kannattavia, osallistuja päätyy ulos 2100 -luvulla tulevaisuuteen, jossa ilmasto on lämmennyt vain 1,5 astetta. Tätä kehnommat valinnat johtavat puolestaan +2,5 asteen tulevaisuuteen tai +4,5 asteen tulevaisuuteen. Osallistuja voi aina halutessaan palata labyrintissä taaksepäin ja yrittää valinnoillaan päästä toiseen lopputulokseen. Kajo-leirillä monet ryhmät halusivat pelata labyrintin läpi useaan otteeseen ja nähdä kaikki kolme erilaista polkua tulevaisuuteen.

Labyrintti havainnollistaa sitä, että 2020- ja 2030 -luvuilla eli labyrintin alkuvaiheilla tehtävät ratkaisut ovat ilmastonmuutoksen hillinnän näkökulmasta ratkaisevimpia, kun taas

myöhemmin tehtävissä ratkaisuisa sattuman merkitys korostuu. Valinnat ovat isoja rakenteellisen, yhteiskunnallisen ja globaalien tason valintoja, eivät niinkään yksilön elämänvalintoja. Risteyskohdissa tehtävillä valinnoilla osallistujat halutaan toisaalta haastaa pohtimaan ratkaisuja ja näkemään näiden seurauksia myöhemmillä vuosikymmenillä, mutta niinkään tarjota kokemuksen oman toimijuuden kasvattamisesta suhteessa ilmastonmuutokseen ilmiönä. Risteyskohdissa osallistuja sai lukea lyhyen tarinan siitä, missä vaiheessa Leo, Veka tai Isla olivat omilla elämänpoluillaan, mutta myös kertomuksen siitä, millaisia vaikutuksia etenevällä ilmastonmuutoksella oli kullakin vuosikymmenellä eri puolilla maailmaa. Siinä missä ihmiskunta on valtavan haasteen edessä pyrkiessään ratkaisemaan ilmastonmuutokseen liittyviä ongelmia, osallistuja on tätä ongelmavyöhyettä havainnollistavassa labyrintissä tekemässä vastaavia valintoja ja etsimässä ulospääsyä. Pedagogisesta näkökulmasta tarkasteltuna labyrintti oli toiminnallinen kokonaisuus, joka piti kognitiivisten pulmien lisäksi sisällään muun muassa vesiesteen ylittämistä, uhanalaisen eläimen pelastamista, onnenpyörän pyörittämistä ja kolmen roolihenkilön kanssa keskustelusta. Nämä henkilöt ovat sijoittuneet labyrintin keskiosaan ja he tarjoavat tutkijan, talousjohtajan ja ilmastodenialistin ominaisuudessa keskustelukumppanin ja tilaisuuden pohtia omia valintoja labyrintissä. Tultuaan ulos yhdestä labyrintin kolmesta ulostulosta osallistuja kohtasi vielä aikuisen henkilön, jonka kanssa kokemus voitiin purkaa välittömästi.

Vaikka ilmastolabyrintti kesällä 2022 toteutettiin partioleirillä metsässä, voi sen mielestämme hyvin toteuttaa myös kaupungissa tai koululla - vain luovuus on rajana. Fyysinen labyrintti, konkreettisuus ja elämyksellisyys oli osa tämän ohjelmakokonaisuuden viehätystä, mutta materiaalia olisi mahdollista hyödyntää myös ilman labyrintin seiniä, esimerkiksi sisällä pohjapiirroksen avulla tai ulkona kartan kanssa toteutettavana suunnistuksena.

Mieliinpainuvia hetkiä ilmastolabyrintin parissa!

Espoossa, Helsingissä ja Tampereella ystävänpäivänä 14.2.2024
Essi, Laura, Maria ja Jaakko

AVOIMEEN OPPIMATERIAALIIN KUULUVAT SEURAAVAT TIEDOSTOT:

Ilmastolabyrintti_FI - tehtäväkortit suomeksi

Ilmastolabyrintti_SV - tehtäväkortit ruotsiksi

Ilmastolabyrintti_EN - tehtäväkortit englanniksi

Ilmastolabyrintti_pohjapiirros - labyrintin pohjapiirros

90U_äänitteiden tekstit - käsikirjoitus äänitteisiin tehtävään 90U (FI, SV, EN)

Climate stripes makrameohjeet FI

Climate stripes makrameohjeet SV

Climate stripes makrameohjeet EN

Climate stripes colourcode - värikoodi makrame-työhön

ILMASTOLABYRINTIN TEKIJÄT / SKAPARE / CREATORS

KONSEPTIN JA TEHTÄVIEN SUUNNITTELU:

Essi Aarnio-Linnanvuori
Laura Riuttanen
Maria Nuottokari
Jaakko Nuottokari

KÄÄNNÖKSET:

Suvi Lintuvaara
Sini Bäckström

KUVITUKSET:

Selma Linnanvuori

ELÄIMENPELASTUSPELIN SUUNNITTELU JA TOTEUTUS:

Sauli Saarnio

ALKUPERÄISEN LABYRINTIN POHJAPIIRROS JA TEKNINEN TOTEUTUS:

Maria Sainio
Sami Saarnio

VALOKUVAT:

Poppis Suomela
Janina Taurinen

KIITOS / VI TACKAR / THANK YOU

Ilmatieteen laitos
Helsingin yliopisto
Risto Makkonen
Jouni Riuttanen
Paula Niittymaa
Labyrintin testaajat

Kuva 1: Ilmastolabyrintti Kajolla 2022 ylhäältä päin.

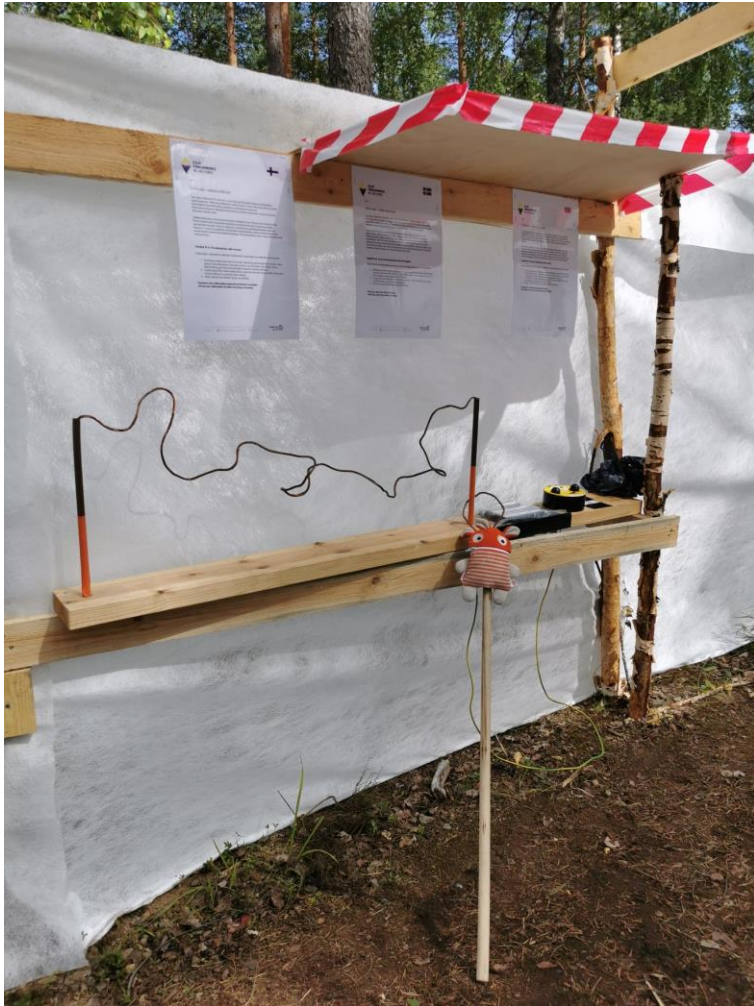
Kuva 2: Tehtävä 90-1, tulva ja ulostulo 2100-luvulle.

Kuva 3: Silta vesiastian yli.

Kuva 4: Ulostulo tulvasta 2100-luvulle.

Kuva 5: Tehtävä 70-2, uhanalaisen eläimen pelastus.

Kuva 6: Ilmastoministeri Krista Mikkonen pyörittämässä onnenpyörää (Tehtävä 90-2).

Kuva 7: 40-luku, kaksi epäilijää, kaksi talousjohtajaa ja kaksi ilmastotutkijaa keskusaukiolla vierailijoita odottamassa.

Kuva 8: Labyrintin rakenteita.

Kuva 9: Ilmastohistoriaa kuvaava makrame-työ labyrintin ulkopuolella.

Kuva 10: Labirinttitiimi, vasemmalta Sami Saarnio ja Maria Sainio, Essi Aarnio-Linnanvuori, Laura Riuttanen, Jaakko ja Maria Nuottokari.